

คุณลักษณะและกระบวนการ
ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม
ของประเทศไต้หวัน

โดย

เดิมแท้ ชาวหินฟ้า

นิติศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (ศูนย์คุณธรรม)
สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)

ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (ศูนย์คุณธรรม)

คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม

ของประเทศไทยได้หัวใจ / กรุงเทพฯ : ศูนย์คุณธรรม., ๒๕๕๘.

๒๐๘ หน้า

ISBN. ๐๗๔-๙๙๓๓๗๕-๘-๑

๑. การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ๒. ชื่อเรื่อง

คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของประเทศไทย

โดย	เดิมแท้ ชาวหินฟ้า
สิ่งพิมพ์อันดับที่	๓/๒๕๕๘
พิมพ์ครั้งที่ ๑	กรกฎาคม ๒๕๕๘
จำนวน	๒,๐๐๐ เล่ม
ผู้จัดพิมพ์เผยแพร่	ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน) ๔๒๘ บ้านพิษณุโลก (อาคาร ๒ เรือนโลสภา) ถ.พิษณุโลก เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐ โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๘๓๑๐-๑๒, ๐ ๒๒๘๒ ๗๓๑๘-๒๑ โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๘๓๑๑ Web site: http://moralcenter.or.th
ผู้พิมพ์	บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด ๙๐/๖ ซ.จรัญสนิทวงศ์ ๓๔/๑ ถนนจรัญสนิทวงศ์ แขวงอรุณอมรินทร์ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐ โทร. ๐ ๒๔๒๔ ๓๒๔๙, ๐ ๒๔๒๔ ๓๒๕๒ โทรสาร ๐ ๒๔๒๔ ๓๒๔๙, ๐ ๒๔๒๔ ๓๒๕๒

คำนำ

การศึกษารวบรวมองค์ความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรมเป็นภารกิจหนึ่งที่ฝ่ายวิจัยและจัดการความรู้ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาแผ่นดินเชิงคุณธรรม ให้ดำเนินการเพื่อการศึกษาวิจัยคุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของประเทศต่างๆ ที่มีภาพลักษณ์ด้านคุณธรรมจริยธรรมเป็นรูปธรรมรวม ๑๐ ประเทศ ได้แก่

๑. คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของประเทศแคนาดา
๒. คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของประเทศเยอรมัน
๓. คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของประเทศเกาหลี
๔. คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของประเทศศรีลังกา
๕. คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของประเทศฟินแลนด์
๖. คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของประเทศไต้หวัน
๗. คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของประเทศสวีเดน
๘. คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของประเทศอินเดีย

๙. คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของ
ประเทศเวียดนาม

๑๐. คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของ
ประเทศนิวซีแลนด์

สำหรับรายงานการวิจัยคุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝัง
คุณธรรมจริยธรรมของคนได้หวั่นฉบับนี้ เป็นรายงานวิจัยที่ได้รับความ
อนุเคราะห์จากพระเดิมแท้ ชาวหินฟ้า ผู้ดำเนินชีวิตเป็นพระวิทยากรอยู่ใน
ประเทศได้หวั่นนานถึง ๕ ปี และได้เดินทางไปประเทศได้หวั่นเพื่อเก็บ
รวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมทั้งจากเอกสารงานวิจัย วารสาร สิ่งพิมพ์ต่างๆ สืบค้น
ตำนานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสัมภาษณ์ผู้รู้ ครูภูมิปัญญา ของคนได้หวั่นผนวก
กับการสังเกตคุณลักษณะการแสดงออกซึ่งคุณธรรม จริยธรรม ของคน
ได้หวั่นเป็นเวลา ๔ เดือน

ศูนย์คุณธรรมขอกราบขอบพระคุณ พระเดิมแท้ ชาวหินฟ้า เป็น
อย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ที่อุทิศสภาระวิเคราะห์เรียบเรียงรายงานอันมีคุณค่า
แก่ผู้สนใจและผู้เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ในสังคมไทย
ทั่วไป และเป็นประโยชน์สำหรับศูนย์ฯ ที่จะได้นำข้อมูลไปสังเคราะห์รวม
กับผลงานวิจัยอีก ๙ ประเทศ เพื่อการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการ
พัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมดีมีคุณธรรมต่อไป

นางสาว นราทิพย์ พุ่มทรัพย์
(นางสาวนราทิพย์ พุ่มทรัพย์)

ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม
สำนักบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)

คำชี้แจง

คนโบราณกล่าวไว้ว่า ธรรมชาติของความสำเร็จ ย่อมต้องอาศัย เหตุปัจจัยหลายด้านผสมปรุงแต่งกันขึ้นมากว่าจะเป็นแม่น้ำสายใหญ่ได้ ย่อมเกิดจากการรวมตัวของลำธารสายน้อยนับร้อยสายไหลมารวมกัน **ฉันใดก็ฉันนั้น** ในการเขียนงานวิจัยครั้งนี้ ผู้เขียนขอขอบคุณที่เล็งหลายท่านที่ให้คำแนะนำ เช่น **พ.ญ.ยุพา สุमितสวรรค์** ภาควิชาโสต นาสิก ลาริงซ์วิทยา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ **คุณศศิธร เล็กสุขศรี แห่ง ศูนย์คุณธรรม และ คุณปัทมวดี กลีกรรรม** ผู้เป็นที่ปรึกษาตั้งแต่ต้นจนท้าย ช่วยแนะนำวิธีหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับคุณลักษณะของคนได้หัวหน้าที่มีหลายแหล่งและวิธีการเรียบเรียงงานวิจัยเชิงคุณภาพให้ผู้เขียนเข้าใจ

ครั้นเมื่อผู้เขียนไปลงมือค้นคว้าวิจัยกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมในได้หัววัน ก็ประทับใจกับการให้ความร่วมมือจากองค์กรคุณธรรมต่างๆ **ซึ่งมีมารยาทการต้อนรับที่อบอุ่นเป็นกันเอง** และยังให้ข้อมูลเอกสารที่มีมูลค่ามหาศาล ถ้าหากนำเอกสาร เทป วีดิทัศน์ที่ได้รับแจก มากองรวมกันไว้ คงถ่ายรูปเห็นเป็นกองภูเขาหลายกองทีเดียว ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะได้หัววันมี**วัฒนธรรมการถือศีลโพธิสัตว์** ที่กระตุ้นให้ยินดีบริการผู้อื่นโดยไม่มีข้อแม้ และ**วัฒนธรรมการแจกลือผูกบุญ (เจี๋ยเยวี่ยน)** ที่เป็นเอกลักษณ์ของลัทธิคนจีนนั่นเอง

ส่วนผู้ทรงคุณวุฒิในได้หัววันนั้น ผู้เขียนได้รับความอนุเคราะห์จาก **ศาสตราจารย์เจี๋ย เจิ้นฮวาง แห่งมหาวิทยาลัยสงฆ์ปาฎุชาน** โดยตลอด ทั้งแนะนำวิธีหาข้อมูลและเสนอชื่อผู้ทรงคุณวุฒิอื่นๆ ให้ผู้เขียนไปสัมภาษณ์ และตรวจสอบรายงานนี้ให้อีกด้วย ศาสตราจารย์เจี๋ย ยังช่วยขมวดเนื้อหา

ประวัติศาสตร์ ๔๐๐ ปีของไต้หวัน ให้ผู้เขียนง่าย ในการเรียบเรียง ซึ่งต้องเจาะวิจัยลงไป ๔ สำนัก พุทธใหญ่ที่เป็นองค์กรปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ในไต้หวัน ทำให้ย่นเวลาการค้นคว้า กระชับ ประเด็นที่ควรจะศึกษาเจาะลึกลงไป

ส่วนท่านที่สองคือ ศาสตราจารย์หยาง ชู่หนาน อาจารย์ประจำภาควิชาปรัชญาของ มหาวิทยาลัยไต้หวัน หลังตรวจสอบแนวเรื่อง ของผู้เขียนแล้ว ได้เสริมส่วนที่ผู้เขียนค้นไปไม่ถึง คือ ในรายงานนี้ ผู้เขียนถนัดแต่หาข้อมูล ฝ่ายพุทธเป็นส่วนใหญ่ เพราะไต้หวันมีตัวเลขชาว พุทธร่วม ๖ ล้านคน ในขณะที่ชาวคริสต์มีเพียง จำนวนหลักแสนเท่านั้น แต่ศาสตราจารย์หยาง วิเคราะห์เสริมว่า แม้ชาวคริสต์ยุคแรก (ส่วนใหญ่ เป็นคริสต์โปรเตสแตนต์) จะมีจำนวนไม่มาก แต่มี บทบาทหลักดันเรียกร้องสิทธิเสรีภาพกับฝ่ายก๊ก มินตั้งอย่างเข้มแข็ง โดยเฉพาะในช่วงบุกเบิกหลัง ถูกพรรคก๊กมินตั้งปกครองต่อจากญี่ปุ่น ซึ่งท่าน ศาสตราจารย์หยางให้ข้อมูลว่า ยุคนั้น รัฐบาลก๊ก มินตั้งก็มีพฤติกรรมคอร์รัปชันไม่ใช่น้อย แต่เพราะ การรวมตัวขององค์กรคริสต์ท้องถิ่นที่เข้มแข็ง จึง กัดดันฝ่ายรัฐบาลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทาง ที่เป็นประชาธิปไตยมากขึ้นตามลำดับ และ บทบาทของฝ่ายคริสต์ยังมีส่วนสัมพันธ์กับการก่อ ตั้งพรรคหมินจินตั้งที่เป็นพรรคฝ่ายตรงข้ามพรรค

ก็มันตั้ง และส่งผลให้ปัจจุบันพรรคหมิ่นจิ้นตั้งกลายเป็นพรรครัฐบาลที่ได้รับความนิยมเลือกติดต่อกัน ๒ สมัยซ้อน ศาสตราจารย์หยางยังชี้ว่า ธงของพรรคหมิ่นจิ้นตั้งคือภาพสะท้อนอิทธิพลของแนวคิดของคริสต์เพราะมีรูปไม้กางเขนตีกรอบรอบเกาะใต้หัวนอนอยู่ด้วย

ท่านที่สาม คือ **รศ.ดร.จัน เหว่ย** ที่มีปริญญาเอกด้านวิชาประวัติศาสตร์ได้หัวนเป็นเครดิต ได้ช่วยตรวจสอบตัวเลขประวัติศาสตร์ในรายงานนี้ให้ชัดเจน โดยเฉพาะตัวเลขที่ลึบสนว่า ช่วงที่พรรคก๊กมินตั๋งอพยพคนกว่า ๒ ล้านคนข้ามไปปกครองใต้หัวนในขณะนั้น มีชาวใต้หัวนท้องถิ่นอยู่แล้วกี่คนกันแน่? เพราะมีบางเล่มบอกว่า มีเพียง ๘ แสนคน หรือ ๑๒ ล้านคน อาศัยที่**คุณหลัวจิ้นเหมย** ภรรยาของ ดร.จันเหว่ยทำงานอยู่ที่**ห้องสมุดแห่งชาติไทเป** จึงคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายตรวจหาข้อมูลจนได้ตัวเลขที่ชัดเจนว่า ขณะนั้นมีคนท้องถิ่นบนเกาะอยู่แล้วกว่า ๘ ล้านคน

นอกจากนั้น **ดร.จัน เหว่ย** ยังเคยเป็นครูสอนวิชาคุณธรรมในหมวดวิชาภทหมิ่น (ประชาชน) ของใต้หัวนด้วย ท่านได้สะท้อนบรรยากาศการสอนวิชานี้ในหมู่นักเรียนว่า เด็กเบื่อเรียน ไม่สนใจ ส่วนหนึ่งเป็นเพราะไม่ใช่วิชาบังคับสอบของการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัย จึงไม่มีค่าเท่าวิชาอื่นๆ ที่เน้นด้านภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ เคมี ฟิสิกส์ เป็นต้น

ครั้งเมื่อผู้เขียนนำรายงานกลับมาเสนอต่อ **คณะกรรมการศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม** ในวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๔๘ ก็ได้รับความเห็นเสริมข้อมูลในรายงานรอบด้านยิ่งขึ้นจากกรรมการหลายท่าน เช่น

๑. กรรมการท่านหนึ่งเสริมว่า รายงานของผู้เขียนดูเหมือนนำเสนอแต่ส่วนดีของชาวใต้หัวนด้านเดียว ในขณะที่มีนักธุรกิจชาวใต้หัวนบางคนเข้ามาทำธุรกิจในประเทศไทยแล้วฉ้อฉลผิดกฎหมาย ถูกขึ้นบัญชีดำไว้ก็มีหลายราย

๒. อีกท่านหนึ่งก็มีข้อสังเกตระหว่างพุทธ ๒ แบบว่า ประเทศเอเชียที่เจริญ ล้วนนับถือ**พุทธนิกายมหายาน** เช่น จีน เกาหลี ญี่ปุ่น ไต้หวัน ในขณะที่ประเทศ**พุทธเถรวาท** เช่น พม่า ลาว เขมร ไทย มักจะมีเศรษฐกิจไม่ดีนัก
๓. เกี่ยวกับความก้าวหน้าของไต้หวันที่มีสถานีโทรทัศน์ช่องพุทธถึง ๖ ช่องนั้น บางท่านให้ข้อมูลด้านสื่อของพม่าว่า ก็มีช่องโทรทัศน์เฉพาะด้านการเทศน์ของพระพม่า ถึงจุดนี้ **พลตรีจำลอง ศรีเมือง** ได้แสดงความเห็นเกี่ยวกับการนำเสนอข่าวไทยทุกช่องตอนท้าย จะต้องมีข่าวกีฬานานาชาติเสมอ นั่นเป็นข่าวหนุนอบายมุข เพราะไม่เกี่ยวอะไรกับสังคมไทยนัก เป็นบ่อเกิดการพนัน ในขณะที่**น่าจะข่าวส่งเสริมคุณธรรมให้สังคมไทยมากกว่า กลับมีน้อยมาก**
๔. ส่วนด้านข้อมูลที่มีคนไต้หวันไม่ได้นั้น กรรมการบางท่านช่วยแยกแยะว่า จริงอยู่ และคิดว่า เป็นกันทุกประเทศ แต่ที่น่าทึ่งคือ **ไต้หวันเขามีผู้นำทางจริยธรรมจริง ทำจริง** มีความแข็งแกร่งขององค์กรคุณธรรมในไต้หวัน มีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพมากและมีสื่อสร้างสรรค์ที่ทรงพลัง
๕. ในตอนท้าย ยังมีหลายท่านสนใจเกี่ยวกับ **ขั้นตอนการพัฒนาของภิกษุณี**ในไต้หวัน สาเหตุที่ทำให้ปัจจุบันมีจำนวนมากกว่าภิกษุฝ่ายชาย ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าศึกษาค้นคว้าให้ลึกซึ้งต่อไป

ท้ายสุดนี้ ผู้เขียนขอขอบคุณทาง**ศูนย์คุณธรรม**ที่ริเริ่มโครงการวิจัยเชิงนี้ และเป็นเหตุให้ผู้เขียนได้มีโอกาสเข้าไปสัมผัสกับมุขลิกของไต้หวัน ที่เหนือกว่าความเจริญทางเศรษฐกิจเทคโนโลยีของเขา **ข้อสำคัญคือ ทำให้ผู้เขียนได้รับการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมจากองค์กรต่างๆ ไปในตัว** ซึ่งหากไม่ได้ทำงานเจาะลึกตลอด ๔-๕ เดือนนี้ ผู้เขียนจะไม่ทราบลึกถึง

จิตวิญญาณ อุดมการณ์ กระบวนการหล่อหลอมเชิงจิตสำนึกของคนได้เห็นว่า
 มีความรัก ความเอื้ออาทร ความเมตตากรุณา โอบอ้อมอารี กับมนุษยชาติ
 ถึงเพียงนี้ (สังคมไทยเราทุกวันนี้ **ลงทุนเป็นแสนๆ** เพื่อให้ลูกชายบวชให้แม่
 เพื่อแสดงความกตัญญู แต่ก็น่าเสียดายที่ลูกบางคนบวชอย่างเสียไม่ได้
เปลืองเงินบุพการีไปเปล่า ซึ่งถ้าหากมีกระบวนการปลูกฝังคุณธรรม
 ระหว่างบวชสัก ๗ วัน แม้สึกทาลาเพศออกไป ก็ยังนับว่าคุ้ม ประสาอะไร
 กับที่ผู้เขียนได้สัมผัสกับองค์กรคุณธรรมของคนได้หวั่นมากกว่า ๕ ปีแล้ว ย่อม
 ซาบซึ้งเป็นธรรมดา) และหวังว่า รายงานชิ้นนี้ จะเป็นการจุดประกาย ให้
 กับใครบางคนในประเทศได้มีกำลังใจที่จะทำความดีต่อไป อย่าได้ท้อถอย
 เพราะในปัจจุบันที่เป็นยุคโลกไร้พรมแดน มีองค์กรคุณธรรมต่างๆ ได้เข้ามา
 ตั้งสาขาทำกิจกรรมในสังคมไทยหลายประเทศ โดยเฉพาะพุทธมหายาน
 ได้หวั่น ก็มีครบทั้ง **องค์กรฉือจี้** **ผอ.กวงซาน** **ฝ่ากู่ซาน**
จงไถซาน ดังนั้น บนเส้นทางแห่งความร่วมมือกันสรรสร้างคุณธรรมสายนี้
 เราไม่ได้โดดเดี่ยวอีกแล้ว

พระเดิมแท้ ชาวหินฟ้า
 กรรกฎาคม ๒๕๔๘

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

รายงานชิ้นนี้ เป็นการค้นหาคำตอบเกี่ยวกับคนจีนไต้หวันหรือสาธารณรัฐจีนบนเกาะที่มีเนื้อที่เล็กกว่าประเทศไทย ๑๔ เท่า จำนวนประชากรน้อยกว่าไทย ๓ เท่า (มีประมาณ ๒๓ ล้านคน) แต่ไต้หวันมีชื่อเสียงระหว่างประเทศในด้านพัฒนาระบบเศรษฐกิจและการเมืองที่เป็นประชาธิปไตยติดอันดับโลก เช่น สถิติและตัวเลขอันดับของไต้หวันในการแข่งขันทางธุรกิจโลก กับทั่วโลกปี ค.ศ. ๑๙๙๙ โดยสถาบันเพื่อการพัฒนา-การบริหารจัดการระดับนานาชาติ (IMD) ระบุอันดับด้านต่างๆ ของไต้หวันว่า การบริหารจัดการ-(อันดับ๙) วิทยาศาสตร์-เทคโนโลยี (อันดับ๑๐) รัฐบาล (อันดับ๑๑) ประชาชน (อันดับ๑๕)

ส่วนสถิติโดยทั่วไปของสาธารณรัฐจีน จากกรมประชาสัมพันธ์ ค.ศ. ๑๙๙๙ รายงานว่า

- เกณฑ์อายุสูงสุด : ๗๔.๗ ปี (ค.ศ. ๑๙๙๘)
- ผลผลิตมวลรวมต่อประชากรรายบุคคล : ๑๑,๙๘๒ ดอลลาร์สหรัฐ (ค.ศ. ๑๙๙๘)
- รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี : ๑๐,๘๕๕ ดอลลาร์สหรัฐ (ค.ศ. ๑๙๙๘)
- อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ : ๔.๖๕% (ค.ศ. ๑๙๙๘)
- อัตราเงินออม : ๒๓.๔๘% (ค.ศ. ๑๙๙๘)
- การส่งออก : ๑๑๐.๖๔ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ (ค.ศ. ๑๙๙๘)
- การนำเข้า : ๑๐๔.๗๔ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ (ค.ศ. ๑๙๙๘)
- ทุนสำรองเงินตราต่างประเทศ : ๑๐๐.๑๓ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ (สิงหาคม ค.ศ. ๑๙๙๙)

- การลงทุนภายนอกประเทศ : ๒๐.๗ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ
- จำนวนประเทศที่มีความสัมพันธ์ทางการทูต : ๒๙ ประเทศ
- จำนวนองค์กรระหว่างประเทศที่ได้ร่วมเป็นสมาชิก : ๙๓๑ แห่ง
- โครงการประกันสุขภาพแห่งชาติ : ๒๐,๙๒๘,๐๐๐ คน

หน้าที่ของรายงานนี้คือหาคำตอบว่ากว่าจะมีได้หวันวันนี้ มีที่มา จากเหตุปัจจัยด้านใดบ้าง โดยแบ่งคร่าวๆ เป็น ๔ ประเด็นคือ

๑. ด้านประวัติศาสตร์ - การเมือง
๒. ด้านภูมิศาสตร์ - สภาพอากาศ
๓. ด้านเศรษฐกิจ - การสื่อสารมวลชน
๔. ด้านสังคม - วัฒนธรรม - ศาสนา ซึ่งจะทำให้เราเข้าใจได้หวัน

ได้ว่า

ด้านประวัติศาสตร์ ได้หวันมีอดีตที่สัมพันธ์กับชาติมหาอำนาจนักล่าอาณานิคมตะวันตกมาโดยตลอด และหลังจากจอมพลเจียงไคเช็คพ่ายแพ้ต่อพรรคคอมมิวนิสต์จีนในแผ่นดินใหญ่ ก็อพยพคนกว่า ๒ ล้านคนข้ามไปปกครองคน ๗ ล้านคนบนเกาะไต้หวัน ต่อจากญี่ปุ่น (ซึ่งเคยยึดครองไต้หวันไว้กว่า ๕๐ ปี ก่อนแพ้สงครามโลกครั้งที่ ๒ แล้วต้องส่งคืนไต้หวันให้กับจีนไป) เมื่อญี่ปุ่นได้วางรากฐานทางเศรษฐกิจให้ไต้หวันไว้หลายด้านก่อนจากไป บวกกับมีสหรัฐอเมริกา来帮助ไต้หวันทั้งด้านเงินทุนและการฝึกอบรมเทคโนโลยี (เพื่อใช้ไต้หวันเป็นแนวยุทธศาสตร์ป้องกันการขยายตัวของแนวอุดมการณ์ลัทธิคอมมิวนิสต์) และรัฐบาลไต้หวันได้ร่วมกับประชาชนปฏิรูปหลายด้าน ไต้หวันจึงพัฒนาชาติได้อย่างรวดเร็ว

แม้ปัจจุบันนี้ไต้หวันยังมีปัญหาการคาราคาซังด้านการเมืองกับจีนแผ่นดินใหญ่ จนถูกบีบให้พ้นจากสมาชิกภาพของสหประชาชาติ โดยมีข่าวความพยายามที่จะประกาศตัวเป็นเอกราช ไม่ขึ้นต่อจีนแผ่นดินใหญ่อยู่ตลอดเวลา

สลับกับข่าวความขัดแย้งระหว่างพรรคการเมืองในประเทศ (ถึงขั้นทำร้าย ตบตีกันกลางสภา) เป็นระยะๆ โดยมีประธานาธิบดีที่มาจากรอคหมินจัน ตั้ง(พรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า)ชื่อ **นายเงินสู่เปียน** บริหารได้หัววันเป็น สมัยที่สอง แต่ได้หัววันก็ยิ่งพยายามเดินไปข้างหน้า สร้างคุณค่าของตนเอง ให้โลกประจักษ์ความมั่งคั่งของชนชาตินี้ ที่มีเอกลักษณ์และวัฒนธรรมนานา ลังवास ผลมผลานอย่างอุดมสมบูรณ์

ด้านภูมิศาสตร์ คนได้หัววันจะต้องเผชิญกับภัยธรรมชาติทั้งแผ่นดินไหว พายุไต้ฝุ่น น้ำท่วมดินถล่มที่มีความถี่ในการทำลายชีวิตทรัพย์สิน ของคนได้หัววันตลอดทั้งปี ซึ่งทำให้คนได้หัววันมีการพัฒนาศักยภาพอยู่เสมอ มีความตื่นตัวที่จะทำงานแข่งกับเวลา ไม่ปล่อยให้โอกาสหลุดลอยไปง่ายๆ และเป็นสาเหตุกระตุ้นให้ชาวได้หัววันต้องรวมตัวกันเป็นองค์กรการกุศลเพื่อ ช่วยบรรเทาทุกข์ซึ่งกันและกัน โดยไม่รอความช่วยเหลือจากภาครัฐ

ด้านเศรษฐกิจ เป็นพระเอกที่ทำให้ได้หัววันได้โชว์ความมั่งมันที่ พากเพียรสร้างประเทศให้เจริญอย่างรวดเร็วในรอบ ๕๐ ปีมานี้ อาศัย ความวิริยะอุตสาหะ เรียนรู้ปล่อยถ่ายเทคโนโลยีจากมหาอำนาจทุกวิถีทาง แล้ว พยายามพัฒนาองค์ความรู้ขึ้นใหม่เป็นของตนเอง จนบัดนี้ ได้หัววัน ก็ เปรียบเหมือนกับลูกจ้างที่ทำงานกับเจ้าแก่นจนชำนาญ และขอแยกตัวไป เปิดโรงงานของตัวเองได้แล้ว ทำให้ได้หัววันมีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ มีความมั่งคั่ง และกลายเป็นประเทศที่มีพ่อค่านักธุรกิจลัทธิชาติได้หัววันเป็น ทหารนัรบรอบอกไปทำสงครามธุรกิจกับนานาชาติ ซึ่งพ่อค้าเหล่านี้ มีทั้ง ประสิทธิภาพ การทำงานเป็นทีม ความขยัน ความคิดสร้างสรรค์ ความ กล้าเสี่ยงที่จะไปลงทุนทำธุรกิจในประเทศต่างๆ ทั่วโลก จนคำว่า **พ่อค้า ชาวได้หัววันมีชื่อเสียงทั้งด้านดีและร้าย** ไม่แพ้ันักธุรกิจทุนนิยมชั้นนำของ โลกอย่างญี่ปุ่น เกาหลี ยุโรป อเมริกา ทีเดียว

ส่วนความมั่งคั่งจากเศรษฐกิจ ภาครัฐและเอกชนของไต้หวัน รู้จัก
 ฝันไปท่อมเทผ่านงบประมาณประจำปี ไปวางรากฐานคุณภาพของประชาชน
 ทั้งประเทศ โดยยกระดับการศึกษาของคนในชาติให้สูงขึ้นอย่างทั่วถึง
 และมีประสิทธิภาพ ทำให้มาตรฐานความรู้ความสามารถของคนไต้หวัน
 ถีบทยานจากลูกจ้าง กลายเป็นพ่อค่านักธุรกิจ สามารถคิดค้นประดิษฐ์
 ลอกเลียนแบบและประยุกต์ปรับปรุงเป็นสินค้าใหม่ๆ ผลិតสู่ท้องตลาด
 ขายไปทั่วโลกได้อย่างอัศจรรย์

และสุดท้ายคือ **ด้านสังคม วัฒนธรรม ศาสนา** ซึ่งเป็นองค์
 ประกอบที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาสังคมหนึ่งให้มีความยั่งยืนต่อเนื่อง ไต้หวัน
 ก็มีพลังของความศรัทธา ความเคารพในจารีตประเพณี วัฒนธรรม ศาสนา
 เป็นตัวถ่วงดุลไม่ให้ได้หันสุดโต่งไปเฉพาะด้านความเจริญทางวัตถุ โดยคน
 ไต้หวันส่วนหนึ่ง ได้ใช้**องค์ความรู้โบราณ และจิตสำนึกโพธิสัตว์ของ**
พุทธนิกายมหายาน เอามาปฏิรูปแนวคิดและวิธีการ สังเคราะห์ใหม่เป็น
นวัตกรรมทางองค์กรศาสนา กลายเป็นกระบวนการปลูกฝังคุณธรรม
 จริยธรรมที่ทันสมัย ควบพร้อมด้วยบุคคลากรที่ทั้งเก่งและดีเป็นระบบ
 บริหารจัดการที่กระฉับกระเฉง กระทื่อหรือรัน สร้างสื่อต่างๆออกมารับใช้สังคม
 มีการเติบโตภายในองค์กรคุณธรรมที่เป็นระบบเป็นขั้นตอน มีทั้งความ
 ประณีตและประหยัด มีทั้งด้านการฝึกอบรมคุณภาพของสมาชิกในองค์กร
 และการบริหารการจัดการที่มีประสิทธิภาพ คล้ายบริษัททำธุรกิจ
 ทั่วไป(แตกต่างกันที่**ไม่มีผลตอบแทนเป็นสำคัญ**) และสร้างสรรค์กิจกรรม
 ช่วยเหลือสังคมที่มีรูปแบบหลากหลาย ผสมผสานกับความสามารถด้าน
 การใช้ระบบเทคโนโลยีทันสมัย สามารถดำเนินการบริหารสถานีโทรทัศน์
 ถ่ายทอดผ่านดาวเทียมที่รับได้ทั่วโลก แล้วกระจายเครือข่ายการทำงาน
 ออกไปช่วยเหลือ-สงเคราะห์ทั้งด้านการศึกษา การแพทย์พยาบาล ด้าน

ผู้ประสพภัยธรรมชาติอยู่ทั่วโลกอย่างน่ายอกย่อง เช่นองค์กรมือจี๊ ฟอกลงซาน ฝากู่ซาน จงไถฉานชื่อ เป็นต้น ซึ่งแต่ละองค์กร มีคุณภาพถึงระดับ สร้างกระบวนการผลิตซ้ำทางคุณธรรมในต่างประเทศ-ต่างวัฒนธรรม-ภาษา-ศาสนา ได้อย่างน่าทึ่ง จนอาจเรียกได้ว่า ได้หวั่น กำลังสร้างระบบ **บรรษัทข้ามชาติแนวใหม่ (เรียกว่า บรรษัทคุณธรรมข้ามชาติ)** ที่ไม่เน้นการแสวงหาผลกำไรทางธุรกิจ แต่ไปทำงานเพื่อให้ความช่วยเหลือและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรในประเทศนั้นโดยไม่หวังสิ่งตอบแทนใดๆ-เพื่อความสุขของมนุษยชาติอย่างแท้จริง

ด้วยเหตุปัจจัยใหญ่ๆ ที่ได้หวั่นสามารถทำสำเร็จทั้งการปฏิรูป**ที่ดิน** ปฏิรูป**การเมือง** ปฏิรูป**การศึกษา** ปฏิรูป**เศรษฐกิจ** และปฏิรูป**ศาสนา** เหล่านี้ ได้บ่มเพาะให้เกิดคุณลักษณะพิเศษของคนได้หวั่นหลายข้อ เช่น

- เป็นคนจริงจัง โดยเฉพาะในเรื่องที่ชอบหรือสนใจ
- มีความเพียร ทำงานหนัก ด้วยความรอบคอบ
- มีความคิดเชิงบวก ไม่ค่อยปฏิเสธ ชอบ say yes
- อ่อนน้อมถ่อมตน แม้ทำเรื่องเล็กๆ ก็ทำอย่างมีจุดมุ่งหมาย และอุทิศตน
- มีความสามารถในการตัดสินใจและการจัดการในภาคปฏิบัติต่างๆ และด้านธุรกิจ
- มีความเชื่อมั่นเป็นอย่างมากต่อเรื่องความยุติธรรมและชื่อเสียง
- มีความกระตือรือร้นต่อการพัฒนาเทคโนโลยี
- มีปฏิสัมพันธ์กับคนทั่วโลก
- แสดงโลกทัศน์ส่วนตัว และความรู้สึก แบบเปิดเผยตรงไปตรงมา
- ไม่พอใจสภาพการณ์ปัจจุบัน กล้าหาญวิจารณ์
- กระหายที่จะทะยานไปข้างหน้าทั้งที่รู้ว่าเสี่ยงและรู้สึกไม่สบายใจ

ผนวกกับมุมมองจากประสบการณ์ของผู้เขียนโดยตรงที่ **อยู่คลุกคลีกับคนใต้หวัน มากกว่า ๕ ปี** ที่เจาะลึกในมิติอื่นๆ มาเสนอให้พิจารณาอีกหลายประเด็น ก็จะทำให้เข้าใจภาพรวมของคนใต้หวันได้อย่างลึกซึ้ง

ตอนท้าย มี **ข้อเสนอแนะที่เหมาะสมกับคนไทย** เช่น รมรงค์ให้คนไทยมีนิสัยบันทึกประจำวัน ควรให้มีการฟื้นฟูระบบท่องเที่ยว เช่น บทอาชยานไทย โคลงโลกนิติ ภาษิต คำพังเพย ขึ้นมาเป็นบทเรียนแก่เยาวชนไทย เพิ่มกระบวนการยกย่องคนไทยด้วยกัน เพิ่มสัดส่วนวัฒนธรรมการชมมากกว่าการติ และให้ความสำคัญกับการสร้างสื่อคุณธรรมกระตุ้นสังคมไทย เป็นต้น

จุดบกพร่องของรายงานนี้ คือผู้เขียนไม่สามารถค้นคว้าถึงบทบาทของศาสนาอื่นๆ ในใต้หวัน ที่มีคุณูปการต่อการพัฒนาสังคมประชาธิปไตยแบบใต้หวัน เช่น ความเข้มแข็งของชาวคริสต์โปรเตสแตนท์ในใต้หวัน และคุณธรรมความดีงามขององค์กรเต๋าที่มีอิทธิพลต่อชาวใต้หวันผู้ศรัทธากว่า ๘ ล้านคน เพราะความจำกัดด้านเวลา และประสบการณ์ หวังว่า จะมีผู้ทำการวิจัยที่เจาะลึกเพิ่มเติมอีกในโอกาสต่อไป

บทนำ

โครงการวิจัย :

คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรม
จริยธรรมของคนใต้หวัน

ความเป็นมา

ใต้หวัน เป็นชื่อของเกาะที่มีประชากรอาศัยกว่า ๒๓ ล้านคน เคยมีสถานะเป็นประเทศสมาชิกของสหประชาชาติ แต่ด้วยปัญหาระหว่างชนชาติจีน คือ จีนแผ่นดินใหญ่กับจีนใต้หวัน ที่มีลัทธิการปกครองต่างกัน ใต้หวันจึงถูกลดฐานะลงเป็นเพียงส่วนหนึ่งของจีนแผ่นดินใหญ่นั้น (แต่ก็มีบางประเทศ ที่รับรองและติดต่อกับใต้หวันในฐานะระดับประเทศเสมอ กันมากกว่า ๒๐ ประเทศ)

แม้ใต้หวันจะมีพื้นที่รวมทั้งหมดน้อยกว่าประเทศไทยประมาณ ๑๔ เท่า มีพลเมืองน้อยกว่า ๓ เท่า (คนไทยมีประมาณ ๖๘ ล้านคน) แต่ในระดับต่างประเทศทั่วไปแล้ว กลับยกย่องและกล่าวขานถึงคนใต้หวันในด้าน การเมือง การศึกษา การพัฒนาสิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยีใหม่ ๆ แล้วผลิตเป็นสินค้ามาตรฐาน (ระดับชนชั้นกลางหาซื้อมาใช้ได้) ส่งขายไปทั่วโลก รวม

ทั้งที่เป็นองค์กรศาสนาที่มีเครือข่ายแพร่หลายทั่วโลก สร้างภาพลักษณ์ด้านคุณธรรมจริยธรรมให้แก่คนได้หัวนได้ว่า แม้จะเจริญมั่งคั่งร่ำรวยด้านเศรษฐกิจ แต่ก็กล้าช่วยเหลือบริจาคทำประโยชน์แบ่งปันให้สังคมทั้งภายในและภายนอกประเทศอย่างน่ายกย่อง

คนได้หัวน จึงมีหลายคุณลักษณะที่โดดเด่นทับซ้อนกันอยู่ในตัวเอง ดูกลมกลืนไม่สุดโต่งอย่างคนญี่ปุ่นที่พัฒนาแข็งแกร่งด้านเศรษฐกิจ จนเคยถูกขนานนามว่าเป็น สัตว์เศรษฐกิจแห่งเอเชีย (มุ่งแต่เอาเปรียบอย่างซบซอนไม่ช่วยเหลือแบ่งปันอย่างจริงใจ) และคนได้หัวน ยังมีลักษณะใกล้เคียงกับคนไทย ทั้งทางด้านวัฒนธรรมและศาสนาพุทธอย่างมาก ด้วยมีทั้งปรัชญาแนวคิดในการดำเนินชีวิต เชิงปัจเจกอรหันต์ และอุดมการณ์จิตโพธิสัตว์สายพุทธมหายานครบครัน

คนได้หัวนมักถ่อมตน เมื่อพูดถึงตัวเองว่า เกาะได้หัวนไม่ใช่ประเทศชาวพุทธ มีหลายศาสนา รัฐบาลส่วนกลาง ไม่สนับสนุนศาสนาใดเป็นพิเศษ แต่สภาพทั่วไปที่มองผ่านทางสื่อสารมวลชน ได้หัวนแม้จะมีสถานีโทรทัศน์ผ่านระบบบอกรับเป็นสมาชิกจ่ายรายเดือนกว่า ๑๐๐ ช่อง แต่ก็มีสถานีช่องศาสนาพุทธถึง ๖ ช่อง เผยแพร่รายการตลอด ๒๔ ชั่วโมง ทั้งยังมีสถานีช่องของศาสนาอื่นๆ อีกด้วย ซึ่งแต่ละช่องมีรายการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมสอดแทรกมากมาย ถ่วงดุลกับกระแสเปิดกว้างสู่โลกาภิวัตน์ของประเทศได้อย่างน่าชื่นชม ทั้งนี้เพราะได้หัวนมีองค์กรคุณธรรมภาคเอกชนทำงานแข่งขันร่วมกับภาครัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้เขียนได้ศึกษาเรียนรู้ได้หัวน ทั้งโดยการอาศัยอยู่ที่ได้หัวนมากกว่า ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๔๓-๒๕๔๗) และศึกษาผ่านสื่อสารต่าง ๆ และประสบการณ์ตรงในมิติทางวัฒนธรรมหลายด้าน จึงขอนำเสนอแผนการวิจัยดังนี้

วัตถุประสงค์

เพื่อทำการศึกษา สังเคราะห์ และเรียบเรียงให้เห็นถึงคุณลักษณะของไต้หวัน การจัดการศึกษา และกระบวนการฝึกอบรมที่เป็นเครื่องหล่อหลอมคุณสมบัติที่เป็นเอกลักษณ์โดดเด่นของชาวไต้หวัน โดยครอบคลุมถึงประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม จารีตประเพณีที่สืบทอดมาจากจีนแผ่นดินใหญ่นับพันๆ ปี และสิ่งแวดล้อมต่างๆ อันเป็นปัจจัยเกื้อหนุนให้สังคมไต้หวันมีพลังสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่อง

เป้าหมาย

ได้คุณลักษณะและเข้าใจลึกซึ้งถึงกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดขึ้นในคนและสังคมไต้หวัน ซึ่งมีสาเหตุมาจากหลายปัจจัยทั้งจากภัยธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ภาครัฐบาล และภาคองค์กรเอกชน ที่เป็นตัวปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่คนในสังคม

ขอบเขตเนื้อหา

๑. ศึกษาวิวัฒนาการของสังคมไต้หวันที่เป็นพลังเข้าหลอมให้เกิดคุณลักษณะที่เด่นชัดของคนไต้หวัน
๒. ศึกษาวิวัฒนาการและการปรับปรุงระบบการศึกษาของประเทศไต้หวัน ในระดับต่างๆ
๓. ศึกษาปรัชญาพื้นฐานของชาวจีนโบราณที่เป็นรากฐานวัฒนธรรมของสังคมไต้หวันมานานหลายพันปี ซึ่งมีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของชาวไต้หวัน จากอดีตจนถึงปัจจุบัน เช่น ศาสนาเต๋า พุทธมหายาน
๔. ศึกษาอิทธิพลของระบบทุนนิยมเสรีสมัยใหม่ ที่มีผลกระตุ้นให้ไต้หวัน พัฒนาจากสังคมเกษตรกรรมไปสู่สังคมอุตสาหกรรม ซึ่งส่งผลให้กลายเป็นประเทศ NICs (แนวหน้าของเอเชีย) มีผลโดดเด่นด้านความ

มั่งคั่งทางเศรษฐกิจระดับ ๑ ใน ๑๐ ของโลก แต่ก็ยังคงมีภาพลักษณ์ด้านองค์การคุณธรรมขั้นแนวหน้าควบคู่กันไปอย่างน่าชื่นชม (เช่นองค์การฉือจี้ ฝอ กวางซาน)

๕. ศึกษากระบวนการฝึกอบรม การปลูกฝังคุณธรรมในองค์การคุณธรรมของไต้หวัน เช่น วัด วิทยาลัยสงฆ์ เพื่อเป็นตัวอย่างแนวหลักของการให้ความสำคัญกับคุณภาพของคน โดยเฉพาะเจาะลึก องค์การฉือจี้ ฝอ กวางซาน เป็นต้น

๖. วิเคราะห์ และแยกแยะให้เห็นถึงคุณลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ทางคุณธรรมจริยธรรมของคนไต้หวัน

๗. วิเคราะห์บทเรียนจากประเทศไต้หวันที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศไทยในการพัฒนาคุณลักษณะ และกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมของคนไทย

วิธีการและขั้นตอนในการดำเนินการ

๑. รวบรวมผลการศึกษาวิจัย และเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของชาวไต้หวันจากสื่อต่าง ๆ และอินเทอร์เน็ต

๒. ดำเนินการศึกษา สังเคราะห์ และเรียบเรียงให้เห็นถึงคุณลักษณะและคุณธรรมจริยธรรมในแต่ละขั้นตอน ที่เป็นเหตุและผลให้เกิดคุณภาพของกระบวนการปลูกฝังนี้

๓. สัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง และจัดการประชุมผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ตรงในระบบการศึกษา วิถีชีวิต และกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในประเทศไต้หวัน รวมทั้งผู้ที่เคยใช้ชีวิตรับการฝึกอบรมจนเกิดผลดีกับตนเอง เพื่อเป็นประจักษ์พยานในข้อคิดเห็นต่อผลการวิจัยครั้งนี้

๔. เสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสมกับคนไทย

การนำเสนอผลการศึกษา

บทที่ ๑ กล่าวถึง วิวัฒนาการของสังคมได้หวัน : ด้านการเมือง การปกครอง และสภาพภูมิศาสตร์ของเกาะได้หวัน ที่มีผลหล่อหลอมให้เกิดจิตวิญญาณนักสู้แบบได้หวันขึ้น (ภายใต้วังล้อมของมหาอำนาจชายขอบบนล่าง ที่เจริญทั้งด้านเศรษฐกิจ การทหาร การแพทย์ เทคโนโลยี) เป็นอิทธิพลที่ทำให้คนได้หวันมีพลังความสามารถมากกว่าชาติอื่นๆ จนนำไปสู่การพัฒนาได้หวัน ให้กลายเป็นแหล่งประดิษฐ์สร้างสรรค์สินค้าที่ส่งออกไปบริการคนได้ทั่วโลก

บทที่ ๒ กล่าวถึง วิวัฒนาการและระบบการศึกษาในได้หวันจากอดีตถึงปัจจุบัน

บทที่ ๓ กล่าวถึง การจัดระบบการศึกษาโดยภาครัฐในปัจจุบัน ทั้งในระดับล่างถึงระดับสูง

บทที่ ๔ กล่าวถึง อิทธิพลขององค์กรศาสนาที่มีผลกระตุ้นให้คนมีคุณธรรมจริยธรรม (ผ่านคนด้วยกันและสื่อสารมวลชน เป็นปราการป้องกันและสกัดกั้นอย่างมีประสิทธิภาพ มิให้ศีลธรรม ลังคม ต้องเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว)

บทที่ ๕ กล่าวถึง คุณลักษณะ ที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวได้หวัน

บทที่ ๖ กล่าวถึง บทสรุปและข้อเสนอแนะที่เหมาะสมกับคนไทย

นิยามเฉพาะในรายงานนี้

๑. **ไต้หวัน** เป็นชื่อเกาะที่ถูกปกครองด้วยรัฐบาลพลัดถิ่นของ จอมพลเจียงไคเช็คที่มาจากจีนแผ่นดินใหญ่ เรียกตนเองว่า สาธารณรัฐจีน (R.O.C.) มาตราប់เท่าทุกวันนี้ มีสถานะที่บางประเทศเรียกว่าเป็นประเทศ บางประเทศก็ไม่ยอมรับเพราะเหตุผลทางการเมือง

๒. **จีนแผ่นดินใหญ่** คือประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ใน รายงานนี้ จะเรียกย่อว่า “จีนใหญ่”

๓. **ระบบการนับปีของไต้หวัน (หมินกั๋วปี)** ไต้หวันมีการนับปี คักราชเป็นเอกลักษณ์ของตนเองคือ ไม่ใช่ทั้ง ค.ศ. และ พ.ศ. เรียกตามปีที่ เริ่มตั้งสาธารณรัฐจีนตั้งแต่สมัยที่ยังอยู่ในจีนแผ่นดินใหญ่ จนบัดนี้ ปี ค.ศ. ๒๐๐๕ หรือ พ.ศ. ๒๕๔๘ ตรงกับปี ๙๔ ของสาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน)

บทกริณา

(อะไรคือคุณธรรมและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม?)

คุณธรรม/จริยธรรม (ซึ่งครอบคลุมถึงจรรยาบรรณ) เป็น คุณลักษณะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตร่วมกันเป็นสังคมของ มนุษย์ ที่รวมถึงสิ่งมีชีวิตอื่นๆ และสภาพแวดล้อมที่มีความแตกต่างกันของโลก และจักรวาลด้วย เพื่อให้มนุษย์ และสรรพสิ่งที่มีความสัมพันธ์ เกี่ยวข้องกัน สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบเรียบร้อย และมีความยั่งยืน

การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข บุคคลในสังคมต้องได้รับการ ชี้นำให้มี “คุณธรรม/จริยธรรม” เพื่อการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติอย่างมีความสุข (หรือกล่าวว่าคุณคนและสังคม

สามารถอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข) ซึ่งควรเป็นความสุขที่เกิดขึ้นง่ายและยั่งยืน^๑

จากหนังสือ**คุณลักษณะและวิธีการเรียนรู้ของคนอังกฤษ** ที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จัดพิมพ์เผยแพร่ หน้า ๓๐ ระบุว่า คุณธรรมยังสามารถแบ่งได้เป็น ๒ แบบคือ **คุณธรรมที่ทรงพลังเข้มแข็ง (Vigorous Virtues)** ซึ่งท่านเชอร์ลี โรบิน เลทวิน (Shirley Robin Letwin) ระบุไว้เช่น การยืนหยัดเพื่อความถูกต้อง การพึ่งตนเองได้ ขยันขันแข็ง การรักการผจญภัย เสี่ยงภัย มีความเป็นอิสระเป็นตัวของตัวเอง ความจงรักภักดีต่อเพื่อน ไม่เกรงกลัวศัตรู เหล่านี้ คือคุณธรรมและคุณลักษณะที่ท่าน (อดีต นายกรัฐมนตรีอังกฤษ นางมาร์กาเร็ต แทตเชอร์) ต้องการเห็นเป็นคุณลักษณะของคนอังกฤษ และเป็นคุณธรรมที่ตรงข้ามกับคุณธรรมและคุณลักษณะที่เรียกว่า**คุณธรรมอ่อนโยน (Soft Virtues)** เช่น ความเมตตา กรุณา การอ่อนน้อมถ่อมตน สุภาพเรียบร้อย ความเห็นอกเห็นใจ คุณลักษณะเหล่านี้ก็มีได้ แต่นางแทตเชอร์จะให้ความสำคัญแก่คุณธรรมประเภทแรกมากกว่า

ในโลกปัจจุบันซึ่งมีการแบ่งเป็นประเทศต่างๆ นับร้อยประเทศ แต่ละประเทศย่อมมี **“กระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม”** ของคนในชาติแตกต่างกันไป ตามแต่เหตุปัจจัยและสิ่งแวดล้อมทางสังคม อันประกอบด้วยประวัติศาสตร์ จารีตประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรม ภาษา เศรษฐกิจ การเมือง ศาสนา เป็นต้น โดยความมุ่งหมายที่จะฝึกฝนอบรมคนในชาติให้สามารถอยู่ร่วมกันอย่างเป็นปึกแผ่น มีความสามัคคี รักษชาติ รักษ์สังคม รักษ์ครอบครัว รักษ์ตัวเอง และพร้อมจะทำงานเสียสละตนเพื่อสังคมนั้นๆได้ เป็นพลังผลักดันให้สังคมประเทศนั้น ยืนหยัดอยู่ได้ท่ามกลางการแข่งขันในยุคโลกาภิวัตน์ (โลกที่เชื่อมติดกันด้วยความเจริญทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี)

๑. ข้อมูลอ้างอิงจาก <http://edserv.oop.cmu.ac.th/Projects/IdealGraduate/Book/Anal.doc>

กระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของสังคมหนึ่ง ย่อมหมายถึง การสร้างเป้าหมายที่มีทิศทางฝึกรวมให้คนแต่ละคนในสังคมนั้นได้พัฒนาเชิงคุณธรรมด้วยความสัมพันธ์หลายมิติ จากระบบควบคุมด้วยรัฐในวงกว้าง ลงมาถึงระบบย่อยในครอบครัว โดยมียุทธศาสตร์ของความร่วมมือจากหลายฝ่าย อย่างน้อย ๓ ฝ่ายด้วยกัน คือ

๑. ฝ่ายรัฐบาล (ระหว่างคนกับรัฐ) เป็นผู้กำหนดยุทธศาสตร์การปลูกฝังฯ ให้กับประชาชนของสังคมนั้นๆ ตั้งแต่ระดับเด็ก วัยรุ่น คนหนุ่มสาว ผู้ใหญ่ ผู้สูงอายุ เพื่อการเป็นอยู่ผาสุกร่วมกัน

๒. ฝ่ายองค์กรการศึกษา (ระหว่างคนกับกระบวนการศึกษาเรียนรู้ในสังคม) มีทั้งที่เป็นหน่วยงานของภาครัฐบาล (ที่แยกย่อยออกมาเช่น “กระทรวงศึกษาธิการ” ทำหน้าที่เป็นผู้รับและดำเนินนโยบายตามยุทธศาสตร์นั้นให้ได้ผล) และที่เป็นหน่วยงานภาคเอกชน ที่มีกรอบความคิดเป็นอิสระและทำงานเสริมเติมในส่วนที่เห็นว่าราชการทำไม่ทันหรือทำไม่ถึง (ในรายงานชิ้นนี้หมายถึง องค์กรคุณธรรมต่างๆ ในไต้หวัน ที่จัดตั้งขึ้นอย่างมากมาย มีบทบาทเผยแพร่ความรู้ ให้การศึกษากับประชาชนอย่างกว้างขวาง ซึ่งกลายเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในสังคมไต้หวันที่สำคัญมาก)

๓. ฝ่ายครอบครัว (ระหว่างคนกับผู้ปกครอง-พ่อแม่-ญาติพี่น้อง-ความสัมพันธ์ในบ้าน)

หน้าที่ของรายงานชิ้นนี้คือ การพยายามค้นหาคำตอบว่า ในสังคมไต้หวันมีกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของรัฐในวงกว้างอย่างไร? หรือมีรูปแบบองค์กรประเภทใดบ้างที่ทำหน้าที่เสริมในส่วนนี้ ลงมาถึงระบบย่อยในครอบครัวว่ามีพลังสนับสนุนแค่ไหน อย่างไร? หากมี ไต้หวันมียุทธศาสตร์ความร่วมมือจากหลายฝ่ายอย่างไรบ้าง? ความสำเร็จอยู่ในระดับไหน?

สารบัญ

คำนำ	(๓)	
คำชี้แจง	(๕)	
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	(๑๐)	
บทนำ	(๑๖)	
บทที่ ๑	วิวัฒนาการของสังคมไต้หวัน	๑
๑.๑	ด้านประวัติศาสตร์ - การเมือง	๑
๑.๒	ด้านภูมิประเทศ - สภาพอากาศ	๓
๑.๓	ด้านเศรษฐกิจ - การสื่อสารมวลชน	๑๕
๑.๔	ด้านสังคม - วัฒนธรรม - ศาสนา	๓๔
บทที่ ๒	วิวัฒนาการและระบบการศึกษาในไต้หวัน จากอดีตถึงปัจจุบัน	๕๓
บทที่ ๓	การจัดระบบการศึกษาโดยภาครัฐในปัจจุบัน	๖๑
บทที่ ๔	อิทธิพลขององค์กรศาสนาที่มีผลกระตุ้นให้คน มีคุณธรรมจริยธรรม	๘๐
๔.๑	องค์กรพุทธนิกายเถรวาท	๙๖
๔.๒	องค์กรแสงพุทธธรรม	๑๒๕
๔.๓	องค์กรกลองธรรมะ (ฝ่ากู่ชาน)	๑๓๔
๔.๔	องค์กรวัดจงไถซาน	๑๓๙
๔.๕	มูลนิธิเพื่อการศึกษาพุทธศาสนา	๑๔๓

๔.๖	ศูนย์การศึกษาพุทธศาสนา	๑๔๖
๔.๗	องค์กรหลังจิ่วซาน	๑๕๐
๔.๘	องค์กรวิทยาลัยสงฆ์เวี่ยนกง	๑๕๑
๔.๙	องค์กรภิกษุณีแห่งไต้หวัน	๑๕๒
๔.๑๐	องค์กรพุทธ ผู้จื้อ	๑๕๖
๔.๑๑	องค์กรอีกั๋วเต้า	๑๕๘
บทที่ ๕	คุณลักษณะดีเด่นที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวไต้หวัน	๑๖๕
บทที่ ๖	บทสรุปและข้อเสนอแนะที่เหมาะสมกับคนไทย	๑๗๗
๖.๑	บทสรุประหว่างคนไทยกับคนไต้หวัน	๑๗๗
๖.๒	ข้อเสนอแนะที่เหมาะสมกับคนไทย	๑๙๒

หน้า (26)ว่าง